

ITEAC

2017:1

**ULUSLARARASI
ÖĞRETMEN EĞİTİMİ
VE AKREDİTASYON
KONGRESİ**

**INTERNATIONAL
TEACHER EDUCATION
AND ACCREDITATION
CONGRESS**

19-21 Mayıs 2017
İstanbul / Türkiye

19-21 May 2017
Istanbul / Turkey

TAM METİNLER

PROCEEDINGS

EPDAD

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ

E-book

2017

**Proceedings of
International Teacher Education and Accreditation Congress
19-21 May 2017
Istanbul / Turkey**

Editors:

Prof. Dr. Cemil Öztürk

Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞEK

Doç.Dr. Gönül SAKIZ

Yrd. Doç. Dr. Ayşin KAPLAN SAYI

Yrd. Doç.Dr. Mehmet Kürşad DURU

© International Teacher Education and Accreditation Congress

All the ideas and theories and any existing errors in this e-book are the sole responsibility of the authors.

The papers published in this e-book may be cited if proper references provided and full bibliographical credit is given.

ISBN: 978-605-82211-0-9

Cover: Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK

Formatting & Design: Hasan Şeritoğlu

<http://iteaccongress.com/>

Onur Kurulu / Honorary Board

Prof.Dr. Bahri Şahin	Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörü
Prof.Dr. M.Emin Arat	Marmara Üniversitesi Rektörü
Prof.Dr. Mehmet Şişman	YÖK Üyesi

Kongre Başkanları / Presidents of the Congress

Dr. Mustafa Arslan	Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Dr. Cemil Öztürk	EPDAD Yönetim Kurulu Başkanı
Dr. Ahmet Şükrü Özdemir	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı

Danışma Kurulu / Advisory Board

Dr. A. Göksel Ağargün	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Adil Türkoğlu	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Adnan Baki	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Ahmet Doğanay	Çukurova Üniversitesi
Dr. Ali Sinan Bilgili	Atatürk Üniversitesi
Dr. Ali Yılmaz	Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Alipaşa Ayas	Bilkent Üniversitesi
Dr. Ayşe Çakır İlhan	Ankara Üniversitesi
Dr. Ayşen Bakioğlu	Marmara Üniversitesi
Dr. Buket Akkoyunlu	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Dinçay Köksal	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Emin Karip	Gazi Üniversitesi
Dr. Erdoğan Başar	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Esmahan Ağaoglu	Anadolu Üniversitesi
Dr. Fatma Hazır	Ankara Üniversitesi
Dr. Feral Ogan Bekiroğlu	Marmara Üniversitesi
Dr. Gönül Akçamete	Ankara Üniversitesi
Dr. Hayati Akyol	Gazi Üniversitesi

Dr. İrfan Erdoğan	İstanbul Üniversitesi
Dr. Mehmet Gültekin	Anadolu Üniversitesi
Dr. Murat Demirkan	Marmara Üniversitesi
Dr. Mustafa Ergün	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Mustafa Safran	Gazi Üniversitesi
Dr. Mustafa Sağlam	Anadolu Üniversitesi
Dr. Necmettin Tozlu	Bayburt Üniversitesi
Dr. Salih Çepni	Uludağ Üniversitesi
Dr. Semih Aktekin	Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Servet Özdemir	Başkent Üniversitesi
Dr. Tayyip Duman	Bozok Üniversitesi
Dr. Tuğba Yanpar Yelken	Yükseköğretim Kalite Kurulu / Mersin Üniversitesi
Dr. Yahya Akyüz	Ankara Üniversitesi – Emekli
Dr. Yüksel Kavak	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Ziya Selçuk	TED Üniversitesi

Bilim Kurulu / Scientific Board

Dr. Adnan Akgün	Marmara Üniversitesi
Dr. Ahmet Saban	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Ahmet Şirin	Marmara Üniversitesi
Dr. Ali Fuat ARICI	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Ali Yılmaz	Marmara Üniversitesi
Dr. Alejandro Gallard	Georgia Southern University
Dr. Asuman Akay	Marmara Üniversitesi
Dr. Atilla Çimer	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Ayhan Kürşat Erbaş	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Ayşin Satan	Marmara Üniversitesi
Dr. Bahri Ata	Gazi Üniversitesi

Dr. Banu YÜCEL Toy	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Celile EREN Argıt	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Canan Laçın Şimşek	Sakarya Üniversitesi
Dr. Cihangir Doğan	Marmara Üniversitesi
Dr. Cihat Demirli	İstanbul Ticaret Üniversitesi
Dr. Dale H. Schunk	University of North Carolina
Dr. Dilek Batıbay	Marmara Üniversitesi
Dr. Dilek Erbaş	Marmara Üniversitesi
Dr. Elif Bahadır	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Erdal Akpınar	Erzincan Üniversitesi
Dr. Erdoğan Kaya	Anadolu Üniversitesi
Dr. Erdoğan Tezci	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Fabrice Barthelemy	L'Université de Franche-Comté
Dr. Fatma Şahin	Marmara Üniversitesi
Dr. Feza Orhan	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Filiz Kabapınar	Marmara Üniversitesi
Dr. Florence Lefeuvre	l'Université Sorbonne Nouvelle - Paris III
Dr. Gülden Uyanık Balat	Marmara Üniversitesi
Dr. Gülşah Başol	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. H. Gülru YÜKSEL	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Hakan Akdağ	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Halil Aydın	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Hamide Ertepinar	İstanbul Aydın Üniversitesi
Dr. Halil Ekşi	Marmara Üniversitesi
Dr. Halil İbrahim Sağlam	Sakarya Üniversitesi
Dr. Hamza Akengin	Marmara Üniversitesi
Dr. Handan Deveci	Anadolu Üniversitesi
Dr. Hasan Basri GÜNDÜZ	Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Hasan ÜNAL	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Hatice Akkoç	Marmara Üniversitesi
Dr. Hülya Çelik	Sakarya Üniversitesi
Dr. Hüseyin Köksal	Gazi Üniversitesi
Dr. Ibrahima Diallo	University of South Australia
Dr. Irmtraud Behr	l'Université Sorbonne Nouvelle - Paris III
Dr. İbrahim Kocabaş	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. İbrahim Turan	İstanbul Üniversitesi
Dr. İlyas Yavuz	Marmara Üniversitesi
Dr. İsa Korkmaz	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. İsmail Acun	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. İsmail Gelen	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. İsmail Hakkı Demircioğlu	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Jason Harsman,	University of Iowa
Dr. Kaya Yılmaz	Marmara Üniversitesi
Dr. Latif Beyreli	Marmara Üniversitesi
Dr. Lütfi Üredi	Mersin Üniversitesi
Dr. M. Engin Deniz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. María del Carmen Molina Romero	Campus Universitario de Cartuja
Dr. Marie-Françoise Melmoux-Montaubin	l'Université Picardie
Dr. Mehmet İnan	Marmara Üniversitesi
Dr. Mehmet Nur Tuğluk	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mehmet Taşpınar	Gazi Üniversitesi
Dr. Musa Üce	Marmara Üniversitesi
Dr. Mustafa Doğan	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Gündüz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Sami Topçu	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Şeker	Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Mustafa Uslu	Marmara Üniversitesi
Dr. Nadir Çeliköz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Nurida Gidayet	Azerbaycan Millî İlimler Akademisi
Dr. Orhan Akınoğlu	Marmara Üniversitesi
Dr. Orhan Çanakçı	Marmara Üniversitesi
Dr. Ömer Faruk Özdemir	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Özlem Yiğit	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Patrick Imbert	l Université Laval
Dr. Pesent Doğan	Marmara Üniversitesi
Dr. Ramazan Sever	Giresun Üniversitesi
Dr. Rauf Yıldız	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Rengin Zembat	Marmara Üniversitesi
Dr. Sedat Uçar	Çukurova Üniversitesi
Dr. Selahattin Kaymakçı	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Semra Sungur	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Serhat İrez	Marmara Üniversitesi
Dr. Seyfi Kenan	Marmara Üniversitesi
Dr. Sibel Çoban	Marmara Üniversitesi
Dr. Stephen J. Pape	Johns Hopkins University
Dr. Şehnaz Yalçın Wells	Marmara Üniversitesi
Dr. Tuba Çengelci	Anadolu Üniversitesi
Dr. Ünsal Umdu Topsakal	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Yasemin Ergenekon	Anadolu Üniversitesi
Dr. Yasemin Kepenekçi	Ankara Üniversitesi
Dr. Yavuz Erişen	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Yelkin Diker Coşkun	Yeditepe Üniversitesi
Dr. Yücel Kabapınar	Marmara Üniversitesi
Dr. Yücel Gelişli	Gazi Üniversitesi

Dr. Zeynep Gürel

Marmara Üniversitesi

Düzenleme Kurulu / Organizational Committee

Dr. Ahmet Şimşek (Bşk)

İstanbul Üniversitesi

Dr. Mehmet Gürol

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Şahin Oruç

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Mehmet Kürşad Duru

Marmara Üniversitesi

Dr. Ahmet Arslan

Marmara Üniversitesi

Dr. Şaban Berk

Marmara Üniversitesi

Dr. Ayşin Kaplan

İstanbul Aydın Üniversitesi

Dr. Ahmet Katılmış

Marmara Üniversitesi

Dr. Gönül Sakız

Marmara Üniversitesi

Dr. Zafer İbrahimoglu

Marmara Üniversitesi

Dr. Halil Turgut

Sinop Üniversitesi

Dr. İbrahim Turan

İstanbul Üniversitesi

Dr. Adem Cengiz Çevikel

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Mustafa Sağdıç

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Selim Hilmi Özkan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Genç Osman İlhan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Hakem Kurulu / Reviewers Board

Dr. Mehmet Gürol

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Şahin Oruç

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Ahmet Katılmış

Marmara Üniversitesi

Dr. Zafer İbrahimoglu

Marmara Üniversitesi

Dr. Genç Osman İlhan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Sekreteryaya / Secretary

Mustafa İçen

Yıldız Teknik Üniversitesi

Çiğdem Baki Pala

Marmara Üniversitesi

Selda Şan

Marmara Üniversitesi

Bünyamin Bavlı

Yıldız Teknik Üniversitesi

Öğretmen Adaylarının Programların Akreditasyonuna İlişkin Algıları

Perceptions of Prospective Teachers in Accreditation of Programs

Doç. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
drfatmaunal@gmail.com

Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
nsemerci@bartin.edu.tr

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
ctnsem@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algılarının belirlenmesidir. Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Fen Bilgisi Öğretmenliği'nde öğrenim gören 90 ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'nde öğrenim gören 79 öğretmen adayı olmak üzere toplam 169 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise tesadüfi örnekleme ile belirlenmiş olup Fen Bilgisi Öğretmenliği programından 71 ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programından 63 olmak üzere toplam 134 öğretmen adayı araştırmaya katılmıştır. Örneklemin evrene oranı %79'dur.

Araştırmacılar tarafından “Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algıları” ölçeği geliştirilmiştir. Ölçek, 32 maddelik olup “1=Hiç, 2=Az, 3=Kısmen, 4=Çok, 5=Çok fazla” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin KMO değeri, 0.865'tir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı, 0.93 ve test yarılama korelasyon katsayısı 0.908 bulunmuştur. Sonuçta, Fen Bilgisi Öğretmenliği (71) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (63) programları arasında istatistiksel olarak, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine nitelik ($t=3.416$, $p<0.05$), mekan ($t=2.202$, $p<0.05$), kütüphane ($t=3.566$, $p<0.05$) ve kalite ($t=3.513$, $p<0.05$) temalarında bir farklılık bulunmaktadır. Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarının akreditasyon boyutunda daha üst kaliteye taşınması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen adayları, akreditasyon, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği.

Abstract

The aim of the study is to determine the perceptions of prospective teachers in accreditations of programs. In this study, survey design was used. The population of the study is 169 prospective teachers consisting of 90 prospective teachers in Science Teaching Department and 79 prospective teachers in Social Studies Teaching Department. The sample of the study is 71 prospective teachers in Science Teaching Department and 63 prospective teachers in Social Studies Teaching Department assigned by random sampling and total is 134. The ratio of population size to sample size is 79%. By the researchers, the scale “perceptions of prospective teachers in accreditation of programs” was developed. The scale consists of 32 items and it was graduated like that: “1=Never 2=Slight 3=Partly 4=Much 5=Too Much”. KMO value of the scale is 0.865. Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale is 0.93 and split-half correlation coefficient is 0.908. In conclusion, between Science Teaching (71) and Social Studies Teaching (63), statistically on behalf of Social Studies Teaching there is a difference in themes of qualification ($t=3.416$, $p<0.05$), location ($t=2.202$, $p<0.05$), library ($t=3.566$, $p<0.05$) and quality ($t=3.513$, $p<0.05$). Related to accreditation, programs of

Science Teaching and Social Studies Teaching are necessary to reach higher quality.

Keywords: Prospective teachers, accreditation, Science Teaching, Social Studies Teaching

1. Giriş

Her alanda gelişme ve değişimin vazgeçilmez olduğu günümüzde bütün kurumlar kendilerini yenilemek ihtiyacındadır. Yenileme ihtiyacı beraberinde bir kalite arayışını getirmekte ve kalitenin güvence altına alınması ve sürdürülebilir olması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitimle ilgili kurumların da kalitesinin artırılması, sürdürülebilir bir gelişiminin sağlanması gerekmektedir. Eğitimde en önemli öğelerden birisi öğretmendir (Yanpar Yelken, Çelikkaleli ve Çapri, 2007,194). Öğretmenin rolleri zaman içinde değişmiş ve değişmeye de devam edecektir. Bu değişime uyum sağlamanın ötesinde sürdürülebilir bir gelişim sağlamak ise öğretmenlerin kalitesinin artırılması ve bu kalitenin izlenmesi ile mümkün olacaktır. Aynı zamanda, öğretmen yetiştirme programlarının kalitesinin artırılmasına ve sürekli geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç için geliştirilen önemli modellerden birisi ise akreditasyondur.

Yurt dışında öğretmen yetiştiren kurum yöneticilerinin hesap verebilirliğinde kullanılan iki ana ölçüt akreditasyon ile mezunlarının girdikleri sınavlarda almış oldukları sonuçlardır (Yüksel, 2013,413). Türkiye’de Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sonuçları, öğretmen eğitimi veren kurumların aralarında büyük farklar olduğunu göstermektedir. Kuşkusuz KPSS sonuçları küçük ipuçlarıdır. Diğer taraftan öğretmenlik uygulamalarında da kurumlar arasında eğitim-öğretim farkları olduğu söylenebilir. Bu farklar dikkate alınarak kurumların akredite edilmesi önem kazanmaktadır.

Latince kökenli Fransızca bir sözcük olan “accreditation = akreditasyon” güvenilir ve inanılır olma hâlidir. Güvenilir olmanın izlenmesi; güvenilir, inanılır olduğunu belirtmek ise yine Fransızca’da “accrediter= akredite” eylemi ile ifade edilir (Doğan, 1999, 511). Buradan yola çıkılarak akreditasyon “Bir kurum ya da programın amaçlarının yerine getirilme düzeyini, önceden belirlenen standartlara göre bir gönüllü ve resmi olmayan akredite ajansı ile belirli aralıklarla izleme süreci” (Kells, 1988, 9 Akt. Doğan, 1999, 511)

olarak tanımlanmaktadır. Böyle bir izlemeden yani akreditasyondan amaç ise kurumların ürün kalitesini artırmak; bu bağlamda kurum çalışanlarının motivasyonlarını artırmaktır (Doğan, 1999, 511). Young’a (1979) göre akreditasyon, kendi kendini düzenlemenin (self regulation) bir biçimi olarak da kabul edilmektedir (Akt. Bakioğlu ve Baltacı, 2017, 37).

Akreditasyon, yetkinlik, yetki ve güvenilirliğin onaylandığı sertifikalı bir kalite güvence sürecidir. Campbell and Rozsnyai’ye (2002) göre, Avrupa Üniversiteler Birliği (European University Association=EUA), akreditasyonu “kamuya hizmet veren bir kurum veya programın kalitede asgari standartları tutturması” olarak tanımlamakta ve akreditasyonun kalite güvencesinin olası sonuçlarından biri olduğunu (Herdman, 2010, 3) belirtmektedir.

Akreditasyon ve kalite, değerlendirme yalnız standartları gösteren niceliksel ölçütler değil, aynı zamanda kurumları teşvik eden niteliksel ölçütlerdir. Kendi kendine çalışma, kendi kurallarını koyma ve öz değerlendirme yapma eğitim kurumlarındaki doğal sürecin bir parçası olmalıdır. Bu bağlamda, akreditasyon sisteminin uygulanması ile öğretmen eğitimi programlarının zenginleşeceği ve öğretmen yetiştiren kurumların niteliklerinin artacağı söylenebilir (Colleen, 1999, 29 Akt. Adıgüzel ve Sağlam, 2009, 90-91). Akreditasyon, çoğu zaman yanlış algılandığı için kurumları ve yöneticileri korkutan kelime olarak bilinir. Oysa akreditasyon; ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmayı kolaylaştırma, büyümenin temel taşı, bir yaşam savaşı, kaliteye kalite katma çabasıyla varolmanın tescillenmesi anlamına gelmektedir. Akreditasyon minimum standartlarla yapılan bir ölçme ve değerlendirmedir. Bu bağlamda yönetici kaliteye inanmalıdır (Akal, 1995, 86-87). Kaliteye inanan bir yöneticinin, kurumun akreditasyon çalışmalarına girmesi düşünülmemelidir.

Kurum veya programlar akredite olabilirler. Akreditasyon, genellikle bir kurumun personel nitelikleri, araştırma faaliyetleri, öğrenci alımları, öğrenme kaynakları gibi belirli minimum standartları karşılayıp karşılamadığı bir değerlendirmeye dayanır. Programlar da belirli standartlara göre akredite olabilirler (Di Nauta, Omar, Schade & Scheele, 2004, 5-6). Harvey’e (2004, 208-209) göre, programa yönelik akredite edilecek programlar, yetkinlik sahibi mezunlar

yetiştirmeye imkan vermelidir. Genellikle iş alma ve müfredat gibi girdilere odaklıdır.

Akreditasyon, birçok ülkede ve sektörde topluma sunulan program ve hizmetlerin niteliğinin sistematik bir yaklaşımla güvence altına alınması için geliştirilen bir yöntemdir (YÖK, 1999,1.1). Öğretmen eğitimi veren eğitim fakültelerindeki programların akreditasyonu ile hem eğitimin niteliğinin artırılması ve bunun sistemli olarak geliştirilmesi hem öğretmen eğitiminin niteliğinin güvence altına alınması hem de eğitim fakültelerinin hizmet sunduğu kesimlere (öğrenciler, okullar, veliler gibi) öğretmen eğitiminin belirli standartlara dayalı olarak yürütüldüğünün güvencesinin verilmesi amaçlanmaktadır (YÖK, 1999,1.1). Türkiye’de öğretmen eğitimi akreditasyon çalışmalarında; başlangıç, süreç ve ürün standartları bulunmaktadır (YÖK, 2007, 47). Özel bir akreditasyon kurumu tarafından bu standartlara bağlı olarak; öğretim, öğretim elemanları, öğrenciler, işbirliği, fiziksel altyapı, yönetim ve kalite güvencesi olmak üzere yedi alan yeniden revize edilmiştir. Bu alanlar bağlamında da 40 standart belirlenmiştir (EPDAD, 2016).

Akreditasyon sisteminin temelini standartlar seti oluşturur. Bir başka deyişle, herhangi bir akreditasyon etkinliği, önceden belirlenmiş bir standartlar dizisine dayanır. Bu standartlar, oluşturulacak sistemin gereklerini ortaya koyar ve bir öğretmen yetiştirme programının, nitelikli öğretmenler yetiştirilmesini sağlamak için tartışması gereken asgari özellikler nelerdir? sorusunun yanıtını verir (Kavak, 1999, 329).

Akreditasyondaki standartlar; tep tipliliği, tek düzeliği beraberinde getiren bir olgu olan standardizasyon olarak algılanmamalıdır. Akreditasyon uygulamalarında standart ile kastedilen, eğitim kurumlarının çeşitli yönlerden belirli bir hedefi gerçekleştirmiş olmaları, çitanın altına düşmemeleridir. Çitanın bulunduğu yükseklik, meslektaşların uygulamalarına ve toplumun beklentilerine göre şekillenmektedir (Bakioğlu ve Baltacı, 2017, 33). Öğretmen eğitimi programlarının önemli paydaşlarından biri olan öğretmen adaylarının akreditasyona ilişkin algıları ise standartlardaki hedeflerin gerçekleştirilmesinde oldukça önemlidir.

1.1. Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algılarının belirlenmesidir. Bu

amaçla, bir ölçek geliştirilmiş ve Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarına devam eden üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin algıları betimlenmiştir.

2. Yöntem

Araştırmada, tarama modeli kullanılmış olup mevcut durumu ortaya koymaya yönelik bir betimleme yapılmıştır. Öncelikle bir ölçme aracı geliştirilmiş ve Ek-1’de sunulmuştur. “Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algıları” ölçeği, 32 maddelik olup “1=Hiç, 2=Az, 3=Kısmen, 4=Çok, 5=Çok fazla” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek pilot olarak Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği (56), Sınıf Öğretmenliği (41) ve Matematik Öğretmenliği (44) üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan rasgele seçilmiş 141 öğretmen adayına uygulanmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri, 0.865’tir. Bartlett test değeri 2.432 şeklindedir. Açıklanan varyans değeri 34.453’tür. Faktör yükleri 0.381-0.759 arasında değişmektedir. Ölçek, nitelik (Ekte verilen ölçeğin 1,2,3,4,5,6,7,8,15,16,17. maddeleri olmak üzere toplam 11 madde), mekan (Ekte verilen ölçeğin 9,10,11,12,13,14. maddeleri olmak üzere toplam 6 madde), kütüphane (Ekte verilen ölçeğin 18,19,20,21,22,23,24,25. maddeleri olmak üzere toplam 8 madde) ve kalite (Ekte verilen ölçeğin 26,27,28,29,30,31,32. maddeleri olmak üzere toplam 7 madde) olmak üzere dört ana tema ve toplam 32 madde üzerine kuruludur. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı, 0.93 bulunmuştur. Ayrıca test yarılama yöntemiyle tek ve çift sayılı maddeler arasındaki korelasyon katsayısı 0.908 bulunmuş olup Cronbach Alpha güvenirlik katsayısını destekler niteliktedir. Ölçek maddelerinden bazıları şöyledir: “Öğretmenlik becerilerimi uygulama fırsatım var. Çalışmalarında öğretim elemanından dönüt alıyorum. Konuların uzmanları tarafından eğitiliyorum. Kütüphanede gereksinim duyduğum materyalleri bulabiliyorum. Öğretim elemanı, öğretimin kalitesi/kalitesizliği ile ilgili sınıf ikliminden mesajları alabiliyor ve kendisini geliştirebiliyor. Kütüphanede, Türkçe/yabancı dilde yazılmış yeterli sayıda kaynak var. Öğretimin kalitesiyle ilgili verdiğimiz dönütlerin önemli etkisinin olduğunu düşünüyorum. İnternette bulduğum iyi ve yetersiz kaynakları birbirlerinden temel kaynaklar ve öğretim elemanlarına sorarak ayırabiliyorum vb.” Ayrıca ölçekte açık uçlu olarak iki soru bulunmaktadır:

“(1) Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden verilen ödevlerle ilgili birkaç örnek verebilir misiniz? Lütfen yazınız. (2) Yukarıdakilere ilave olarak, açıklamak istediğiniz noktaları lütfen aşağıya yazınız.”

Geliştirilen ölçek, Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarına devam eden öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin algılarını ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, Fen Bilgisi Öğretmenliği’nde 3. sınıfa devam eden 50 öğretmen adayı ve 4. sınıfa devam eden 40 öğretmen adayı ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği’nde 3. sınıfa devam eden 43 öğretmen adayı ve 4. sınıfa devam eden 36 öğretmen adaydır. Evrende 169 öğretmen adayı bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, tesadüfi seçimle Fen Bilgisi Öğretmenliği toplam 71 ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına devam eden toplam 63 öğretmen adayı olup genel toplam 134’tür. Örneklemin evrene oranı %79’dur.

3. Bulgular

Araştırmanın bulgular kısmında, cinsiyet ve bölüm bazında öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Aşağıda, cinsiyete göre, Fen ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarına devam eden öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin algıları verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre, programlarının akreditasyon algılarına ilişkin bulguları

Tema	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Nitelik	Kadın	93	3.33	0.72	0.134*	0.894
	Erkek	41	3.31	0.88		
Mekan	Kadın	93	3.15	0.85	-2.231*	0.818
	Erkek	41	3.19	0.96		
Kütüphane	Kadın	93	3.25	0.72	0.114*	0.909
	Erkek	41	3.23	0.88		
Kalite	Kadın	93	2.96	0.91	-0.401*	0.689
	Erkek	41	3.03	1.04		

*p>0.05 sd=132

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarına devam eden öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin algılarında cinsiyete göre (Kadın: 93, Erkek: 41), nitelik (t=0.134, p>0.05), mekan (t=-0.231, p>0.05), kütüphane (t=0.114, p>0.05) ve kalite (t=-0.401, p>0.05) temalarında istatistiksel

olarak manidar bir farklılık bulunmamaktadır. Aşağıda, bölümlere göre, Fen ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarına devam eden öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin algılarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının bölümlere göre, programlarının akreditasyon algılarına ilişkin bulguları

Tema	Bölüm	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Nitelik	SBÖ	63	3.55	0.53	3.416*	0.001
	FBÖ	71	3.12	0.88		
Mekan	SBÖ	63	3.34	0.75	2.207*	0.029
	FBÖ	71	3.00	0.96		
Kütüphane	SBÖ	63	3.49	0.57	3.566*	0.001
	FBÖ	71	3.03	0.86		
Kalite	SBÖ	63	3.27	0.78	3.513*	0.001
	FBÖ	71	2.72	1.01		

*p<0.05 sd=132

Fen Bilgisi Öğretmenliği: (FBÖ) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği: (SBÖ)

Fen Bilgisi Öğretmenliği (71) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (63) programları arasında istatistiksel olarak, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine nitelik (t=3.416, p<0.05), mekan (t=2.202, p<0.05), kütüphane (t=3.566, p<0.05) ve kalite (t=3.513, p<0.05) temalarında bir farklılık bulunmaktadır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada, öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programları arasında istatistiksel olarak; cinsiyete göre bir farklılık bulunmamakta, ancak bölüm değişkenine göre Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine nitelik, mekan, kütüphane ve kalite temalarında bir farklılık bulunmaktadır. Genel anlamda, bu farklılığın temeli Fen Bilgisi Öğretmenliği programında laboratuvar ve araç gereçlerin daha fazla ve pahalı olmasından kaynaklı bir durum görülmektedir.

Öğretim elemanlarının beşte üçü akreditasyon sürecinin fakültelerde kalitenin artmasına katkı sağlayacağına inanmakta ve üçte birinin akreditasyon sürecine hazır oldukları söylenebilir (Erkuş, 2003, 3). Araştırmanın genel sonuçlarına bakıldığında, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programların da benzer sonuçlar olabileceğinin ipuçları görülmektedir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile beklenti düzeyleri arasında fark bulunmaktadır. Kadın öğrencilerin kantin, kafeterya hizmetleri, öğrenci kulüpleri, yönetim ve rehberlik hizmetlerinde erkek öğrencilerine göre

beklentileri daha yüksektir (Melek, 2003, 207). Yapılan bu çalışmada ise, nitelik, mekan, kütüphane ve kalite boyutlarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamış ve kısmen yeterli olduğu düşünülmüştür.

Türkiye’de yükseköğretim hizmetlerinin sunulması genel anlamda, etkili ve kaliteli olarak yapılamamasının sebepleri, sınıfların kalabalık olması, kütüphane ve laboratuvarların yetersiz olması ve kamu yönetiminde değişime olan dirençtir. Kalite süreçleri istenirse, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü uygulamalarında görüldüğü gibi başarılı olabilir (Gencel, 2001, 117-119). Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarının akreditasyon boyutunda daha üst kaliteye taşınabileceği düşünülmektedir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarının akreditasyon süreci ile eğitim niteliğinin artırılması ve sürekli bir izleme ile sistemli olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde, kaliteye kalite katarak bir var olma çabasının tescillenmesinden bahsedilebilir.

Kaynakça

Adıgüzel, A. ve Sağlam, M. (2009). Öğretmen eğitiminde program standartları ve akreditasyon. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 83-103.

Akal, Z. (1995). Toplam kalite yönetimi ve performans ölçme ve değerlendirme sistemleri, *Verimlilik Dergisi*, Toplam Kalite Özel Sayısı, 86-88.

Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2017). *Akreditasyon, eğitimde kalite*, (2. Basım). Ankara: NOBEL Yayıncılık.

Bakioğlu, A. ve Ülker, N. (2017). *Üniversitede akreditasyon*, (2. Basım). Ankara: NOBEL Yayıncılık.

Campbell, C. & Rozsnyai, C. (2002). Quality assurance and the development of course programmes. Papers on higher education regional university network on governance and management of higher education in South East Europe. Bucharest: UNESCO.

Di Nauta, P., Omar, P.L., Schade, A. & Scheele, J.P. (2004). *Accreditation models in higher education: experiences and perspectives*. Helsinki: ENQA Workshop Reports 3.

Doğan, İ. (1999). Eğitimde kalite ve akreditasyon sorunu: eğitim fakülteleri üzerinde bir deneme. *Eğitim Yönetimi*, 20, 503-519.

EPDAD. (2016). EPDAD Öğretmen eğitimi standartları.

https://media.wix.com/ugd/5b21bf_06bd658bc4a848b3a453a85f5eddf57c.pdf Erişim tarihi: 14/05/2017.

Erkuş, L. (2003). Eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumlarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.

Gencel, V. (2001). Türkiye’de yükseköğretim hizmetlerinin sunumunda toplam kalite yönetimi ve akreditasyon; Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü uygulamaları, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Harvey, L. (2004). The power of accreditation: Views of academics, *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26 (2), 207-224.

Herdman, E.A. (2010) Akreditasyon Süreci. (Çev. D. Sepit). *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 7 (2), 3-5.

Kavak, Y. (1999). Öğretmen eğitiminde yeni bir yaklaşıma doğru: standartlar ve akreditasyon. *Eğitim Yönetimi*, 19, 313-324.

Melek, M. (2003). Yükseköğretim kurumlarında kalite yönetimi, akreditasyon ve bir vakıf üniversitesinde kalite kontrol aracı olarak öğrenci geribildiriminden yararlanmaya yönelik bir araştırma, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yanpar Yelken, T., Çelikkaleli, Ö. Ve Çapri, B. (2007). Eğitim fakültesi kalite standartlarının belirlenmesine yönelik öğretmen adayları görüşleri (Mersin Üniversitesi örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 191-215.

Yüksel, S. (2013). Öğretmen yetiştirmede hesap verebilirlik bağlamında KPSS sonuçlarının değerlendirilmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 404-420.

YÖK. (1999). *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon*. Ankara: YÖK Yayınları.

YÖK. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: YÖK Yayınları.

EK-1: “ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROGRAMLARIN AKREDİTASYONUNA İLİŞKİN ALGILARI” ÖLÇEĞİ

Maddeler (“1=Hiç, 2=Az, 3=Kısmen, 4=Çok, 5=Çok fazla”)

-
1. Öğretmenlik becerilerimi uygulama fırsatım var. [ ]
  2. Çalışmalarında öğretim elemanından dönüt alıyorum. [ ]
  3. Öğretim elemanları yeterli bilgiye sahiptir. [ ]
  4. Konuların uzmanları tarafından eğitiliyorum. [ ]
  5. Öğrenciler programın giriş özellikleri açısından yeterlidir. [ ]
  6. Öğrenciliğimde başarılı olmak için gerekli akademik birikime sahibim. [ ]
  7. İyi birer öğretmen olmak üzere motive olduğumu düşünüyorum. [ ]
  8. Öğretim elemanları, akademik danışmanlık ve rehberlik yapıyor. [ ]
  9. Uygulama okullarında bulunduğunuz süreyi yeterli buluyorum. [ ]
  10. Derslikler ya da ders gördüğünüz diğer tüm özel mekânlar ışıklandırma, ses, sıcaklık, havalandırma açılarından yeterlidir. [ ]
  11. Ders yapılan mekânlarda görme ya da duyma sorunu yaşamıyorum. [ ]
  12. Derslikler, öğretmen adayı sayısına yetecek kadar geniştir. [ ]
  13. Dersliklerde küçük gruplar halinde çalışılabilir. [ ]
  14. Gereksinim duyduğunuzda internete erişim sağlayabiliyorum. [ ]
  15. İnternet’te eğitim alanındaki ödevlerimizle ilgili olarak kaynak bulabiliyorum. [ ]
  16. İnternet’te bulduğum iyi ve yetersiz kaynakları birbirlerinden temel kaynaklar ve öğretim elemanlarına sorarak ayırabiliyorum. [ ]
  17. Öğretmenlik meslek derslerinde kütüphane materyallerini kullanmanızı gerektiren ödevler veriliyor. [ ]
  18. Ödevlerin kalıcı öğrenme sağladığını düşünüyorum. [ ]
  19. Verilen ödevleri ve cevaplarımı hatırlıyorum. [ ]
  20. Kütüphanede gereksinim duyduğum materyalleri bulabiliyorum. [ ]
  21. Kütüphanede, yeterli sayıda kitap ve süreli yayın var. [ ]
  22. Kütüphanedeki, materyaller yeterince yenidir. [ ]
  23. Kütüphanede, Türkçe/yabancı dilde yazılmış yeterli sayıda kaynak var. [ ]
  24. Kütüphanenin açık olduğu süre yeterlidir. [ ]
  25. Kütüphaneciler yardımcı oluyorlar. [ ]
  26. Üniversite dışındaki kütüphanelerden yararlanıyorum. [ ]
  27. Öğretim elemanlarına, öğretim kalitesi ile ilgili dönüt veriyorum. [ ]
  28. Öğretimin kalitesiyle ilgili ders sonlarında öğretim elemanlarıyla konuşabiliyorum. [ ]
  29. Öğretimin kalitesiyle ilgili ders sonlarında öğretim elemanları düşüncelerimizi soruyor. [ ]
  30. Öğretim elemanı, öğretimin kalitesi/kalitesizliği ile ilgili sınıf ikliminden mesajları alabiliyor ve kendisini geliştirebiliyor. [ ]
  31. Öğretimin kalitesiyle ilgili verdiğimiz dönütlerin önemli etkisinin olduğunu düşünüyorum. [ ]
  32. Programımızla ilgili bir şikâyetiniz olduğunda, şikâyet kutuları/sınıf temsilcisi/ ders öğretim elemanına söyleme/bölüm başkanına gitme/dekana gitme/Fakülte web sitesinden Dekana git linkinden gibi şekillerinden birini tercih ediyorum. [ ]
  33. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden verilen ödevlerle ilgili birkaç örnek verebilir misiniz? Lütfen yazınız... [ ]

34. Yukarıdakilere ilave olarak, açıklamak istediğiniz noktaları lütfen aşağıya yazınız.